

Sławno_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	Czarnkowsko-Trzcianecki	
Gmina	Lubasz	LU
Miejscowość	Sławno	LU_SŁ

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	21.11.2012	Miejsce wykonania	Sławno
Czas trwania	01:06:00	Forma i wielkość	Plik audio
Przeprowadzający	Brak informacji	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
LU_SŁ_014	K	74	Była sołtyska	
Brak informacji	M	Brak informacji		

Informacje etnograficzne	
Tematyka	Pozyskane informacje (ew. cytaty)
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	„DULINOWO, tu kiedyś należało do Sławna, to było od nazwiska – Duliński. Dulinowo, Kamionka i Sławno i Zmysłowo, to wszystko należało do jednego dziedzica, to był duży obszar. Zmysłowo to ja się tam urodziłam. (...) W czasie wojny było Sławno. Kamionka była Kamionką, Jędrzejewo to było Holenderdorf, bo tam przed wojną mieszkało chyba tylko 4 polskich gospodarzy, przed wojną osiedlali się tam Holendrzy i Niemcy. W Sławnie nie mieszkali Niemcy. Na majątku nie mieszkali, bo by musieli pracować. Tu były czworaki, tu, gdzie te bloki stoją, na osiem rodzin. I potem były takie baraki, mówili, ale one były murowane. Ale były prowizoryczne takie, najpierw miały być na sezonowych, co tu przyjeżdżali. Jeden był szczytem do tej drogi czworak i jeden był parterowy między tymi blokami. Każdy miał tylko jeden pokój, jak to mówili izbę i komorę. 8 rodzin chyba mieszkało w tym czworaku. Ta komora to nazywali, bo była jeden stopień wyżej, tam była piwnica. Taka, że klapę otwierał i schodził na dół, z dworu nie było wejścia. Ci co wzięli parcele to się pobudowali, a spółdzielnia pobudowała bloki.”
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	[dworek w którym obecnie znajduje się siedziba spółdzielni] „Kiedyś mówili na to majątek. To nie był pegeer, to było coś takie, majątek. To należało, to było najpierw samo sobie, tu taki dyrektor mieszkał. W 1947 – 1948 była tu parcelacja, w Sławnie. I wtedy ojciec wziął ziemię i byliśmy gospodarzami. Najpierw sołtysa w ogólnie nie było, to się jakoś inaczej nazywało i jak zrobili spółdzielnie to był sołtys. On był potrzebny tylko tym 6 rolnikom indywidualnym, bo reszta się zapisała do spółdzielni. Majątek należał do dziedzica, Klewkiewicz się nazywał.”
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	„Sadzawka, był jeden staw, tutaj między oborami. Potem było, to nie miało nazwy ale tam owce były kąpane. A tu staw koło św. Jana.”
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej	Brak informacji.

(pojedynczych drzew i głązów narzutowych)		
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.	
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.	
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe		
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	„Ze Sławnem nie. (...) Tu kiedyś była kolonia w tym pałacu w 1947 i te dzieci mówiły, że widzą taką panią w bieli ubraną, ale to była wyobraźnia dzieci chyba tylko, bo nikt nigdy tego nie widział. Tu była kolonia z Rogoźna i te dzieci z Rogoźna mówiły, że tu chodzi taka pani w białej sukni wieczorem. (...) Pożar duży był, w pięćdziesiątym którymś roku. Stodoła taka była i piorun uderzył i ta stodoła się paliła, ale tylko ta stodoła, nic więcej.”	
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	„Nie, nie ma, bo nie ma miejsca żeby organizować. Andrzejki to dzieci w szkole mają dyskotekę.”
2	św. Marcina/11 listopada	„Nie. Raczej się kupuje [rogale].”
3	Adwent	„Nie ma nic specjalnego, każdy tak jak uważa.”
4	św. Mikołaja (Mikołajki)	„O tu, 2 grudnia w pałacu będzie Mikołaj dla tych najmłodszych.”
5	Wigilia	„Puste miejsce to jest jeszcze ten zwyczaj. No i choinka i taki stroik i świeczki. [Choinka] stoi do kolędy, albo do Gromnicznej – 2 lutego. Teraz te choinki sztuczne to mogą stać. (...) O północy, kiedyś [pasterka] to była bardziej uroczysta, a teraz... Kiedyś to my pieszo szli.”
6	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Brak informacji.
7	Sylwester/Nowy Rok	„Fajerwerki. W Jędrzejewie wiem, że ten zwyczaj jest [palenie słomy].”

8	Trzech Króli	„Kolędnicy.”
9	Kolędnicy	„W Trzech Króli, postaci Trzech Króli.”
10	MB Gromniczej	„To z gromnicami do kościoła, ale to każdy indywidualnie.”
11	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	„Nie, bo tu nie ma miejsca. Jak spółdzielnia się zawiązała, to były zabawy jeszcze. No ale w karnawale jedna, dwie, czasem zabawę latem urządzili na wolnym powietrzu, ale to już jak spółdzielnia się zawiązała.” TŁUSTY CZWARTEK „U nas w domu kiedyś się nie obchodziło.”
12	Topienie Marzanny	„To dzieci mają w przedszkolu.”
13	Środa Popielcowa	Brak informacji.
14	Śródpoście	„Post był – tylko ryby, śledzie, olej.”
15	Niedziela Palmowa	„Kupuje się [palmy]. Po szkołach chyba robią, bo starzy nie robią tego.”
16	Triduum Paschalne	„Nie.”
17	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	„Święcenie potraw, ksiądz do nas przyjeżdża i święci pod figurą. (...) Zwyczaj dzielenie się jajkiem, to tak, to właściwie w każdym domu jest. Święconka, w zasadzie wszystko co poświęcone jest, nie wiem jak w innych domach, ale u nas tak przynajmniej jest, że się wszystkim dzieli, bo dużo się do koszyczka nie daje. Także po kawałeczku na talerzyk, wszyscy to skosztują.” PRZEBIERAŃCY „W Rosku, tu nie.”
18	Poniedziałek Wielkanocny	Brak informacji.
19	Zielone Świątki	„Nic specjalnego. Kiedyś to było zielono, gałązkami się dom dekorowało. Tatarakiem, te liście tataraku były w okna powstawiane, to pamiętam jak jeszcze byłam dzieckiem.”
20	Boże Ciało	„Ołtarze są zazwyczaj w tym samym miejscu, to dekoruje Lubasz w ten sam dzień, bo one są przy domach ustawione i gospodarz dekoruje, a na zakończenie Bożego Ciała, tydzień potem. To przy kościele te ołtarze to poszczególne wioski dekorują, to ksiądz ogłosi które wioski. 4 wioski, każda musi jeden ołtarz zrobić, to tak przypadnie co 4 lata. (...) To

		widziałam, że tak ludzie robią [zabierają gałązki z ołtarza], ale ja sama nie. Wstawiają w ogródek, robaki mają nie wchodzić na kapustę, czy coś tam. [śmiejch]”
21	św. Jana	„Nie.”
22	MB Zielnej	„Nic specjalnego, w kościele nabożeństwo jest. Tak, wiązanek i kwiaty tam i kłosa zboża i do poświęcenia tam, do kościoła. W domu się ustawia, kiedyś było, kadzenie. Starsze kobiety kadziły, oni to palili czy coś, ale ja nie pamiętam, bo u nas w domu tego nie było.”
23	MB Siewnej	„U nas to jest odpust w kościele i koronacja obrazu. U nas to jest 8 września, a 4 września jest rocznica koronacji obrazu. To była duża uroczystość.”
24	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	„Każdy swój grób dekoruje jak go tam stać, jak uważa. Na Dzień Zaduszny to procesja tam jest jeszcze na cmentarzu. W tej chwili, już chyba ze trzy lata nie odbywa się na cmentarzu msza, tylko jest w kościele i z kościoła idzie procesja na cmentarz. Bo tu w Lubaszcu to nie jest daleko na cmentarz. Bo ksiądz uznał, że ta msza na cmentarzu nie jest dobra bo ludzi nie interesuje msza tylko rozmawiają ze sobą. (...) A w Dzień Zaduszny też jest msza w kościele i procesja na cmentarz ale chyba tylko ten cmentarz. Ja już nie chodzę na cmentarz, bo już nie mogę. Mam nogę chorą i kręgosłup, już chodzę o kuli. Wiem, że jeszcze jest procesja tutaj ale tylko na ten cmentarz przy kościele w Dzień Zaduszny, no a każdy idzie indywidualnie na groby w Dzień Zaduszny.”
25	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1	Narodziny i chrzest	„Nie, tego nie. Medalik czasami do wózka wkładają, jak to mówią, żeby nie zaczarować dziecka ale teraz już nie pamiętam, żeby to tutaj było.”
2	Ślub i wesele	„Polter tylko robią, dzień przed weselem, tydzień przed, od młodych zależy jak sobie ustalą.”
3	Śmierć i pogrzeb	„Kiedyś tak, kiedyś był, bo to próg był w domu i jak zwłoki wyprowadzali do pogrzebu to ludzie szli ze śpiewem aż do

		krzyża odprowadzali zmarłego. I tam jeszcze odmówili modlitwę i wsiadali na powózki, bo to kiedyś powózki były, a nie samochody i karawan i jechali na pogrzeb. Różaniec w domu, bo zwłoki idą do chłodni, a w domu odmawiają, ale ile to jeszcze będzie? Póki my starsze kobiety idą, to jeszcze, bo młodzi już nie idą, ten zwyczaj chyba ustanie.”
4	Inne zjawiska	Brak informacji.
	Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa,	Brak informacji.
	Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy	„Nie, każdy według siebie.”
III. Tradycje rękodzielnicze		
	Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	Brak informacji.
2	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3	Święte figury, obrazy, rzeźby	LU_SŁ_014: „O tej figurze, to nie ma żadnych. Ojciec mi mówił, że tą figurę tu dziedzic Klewkiewicz postawił. Ta figura stała z drugiej strony drogi, tak że Matka Boska musiała patrzeć na pałac. I teraz w 1945 roku Niemcy te wszystkie figury pozrzucali i jeńcy niemieccy je musieli odbudować. Ale my żeśmy tu wtedy jeszcze nie mieszkali. To życzyli sobie, żeby tu było, tak jak teraz jest, że patrzy na wioskę. Bo dziedzic chciał, żeby Matka Boska na pałac tylko patrzyła. I teraz, w tej chwili ta figura jest rozebrana i jako zabytek, jak się do Lubasza jedzie

		<p>i przy tej drodze. Krzyż stał na końcu, a ta figura była tak ładnie usytuowana, na takim postumencie, tak jakby nad wodą. Ona była nad wodą, a potem płynie ta Gulczanka, ta rzeczka. I teraz była rozebrana jako zabytek, nie mogliśmy myć, ani nic i się rozkruszyło. Ten postument się rozkruszył cały i miało być odrestaurowane i nawet już były pieniądze na to przeznaczone i wójt te pieniądze przeznaczył na coś inne, te figurę wystawili do odnowienia, do konserwacji i ma być, że tam coś podobno zaczynają murować.”</p> <p>(Mąż): „Tam już jest postument, już jest zrobione, tylko czekają, żeby figurę tego świętego Jana odrestaurować jak się należy, to stoi tutaj, w podwórzu jest. Głowa tej figury była w wodzie i jak czyścili Gulczankę, to tą figurę prawdopodobnie znaleźli. Ta głowa już wcześniej była znaleziona, jak woda opadła, ale ta figura już miała wcześniej dorobioną głowę. I ta figura normalnie stała i potem dopiero znaleźli tą wodę, bo jak woda opadła czy czyścili ten staw, w każdym razie ja pamiętam, że ta figura była postawiona na tym postumencie. Święty Jan już miał głowę, a ta głowa znaleziona.”</p> <p>LU_SŁ_014: „Ten krzyż tutaj też był ścięty, ale że tutaj ten niemiecki dyrektor był katolik, to kazał krzyż i tą figurę schować, żeby przez wojnę to tutaj leżało. I po wojnie ten krzyż z powrotem postawili i tą figurę... wie Pani co, ja nie pamiętam, ja byłam dzieckiem. (...) W maju ludzie odprawiają, śpiewają i odprawiają takie nabożeństwo pod figurą i święcenie pokarmu jest też przy figurze. Tylko w maju się odprawia i jak są te dni krzyżowe to ksiądz przyjeżdża i idzie procesja od krzyża do figury i się odprawia, ale w tym roku nie było. To ksiądz ogłasza i co roku jest w innej wiosce, to tak przypada, że co 4 lata. Tu było dwa razy jak ja pamiętam, ale to zależy od księdza, nie. (...) Uzdrowienia były, tak, nawet wota są dziękczynne. Tylko, że okradziono ten obraz. Tutaj w kościele Matka Boska miała taką srebrną sukienkę i te wota były nawieszane też jeszcze obok tego. Było dużo tego i został okradziony, ta sukienka srebrna i te wota, które były na obrazie były ściągnięte i skradzione, i nie odnaleźli. Pies policyjny doprowadził do jeziora i na tym było skończone. W 2000 była koronacja obrazu, potem był odmalowany.”</p>
4	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5	Lokalne tradycje pielgrzymowania	„Kiedyś szła pielgrzymka do Biezdrowa i tak ludzie szli na noc, bo szli na pieszo, a teraz to przeważnie jadą.”

6	Lokalne odpusty	„W każdym kościele jest odpust, zależy jakiego patrona mają.”
V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie		
1	Dożynki	„Zanim spółdzielnia powstała, to tu dożynki się odbywały, bo tu był ten, zarządca. W tym majątku z początku dożynki były wyprawiane. Ten pałac był zdewastowany, nie taki jak teraz, odremontowany. Przeważnie rosyjskie wojsko strzelało, bo tam były ściany – lustra. (...) Była zabawa, wieniec dożynkowy wręczali i taką małą ucztę robili. Mieszkańcy robili wieniec i temu jednemu dyrektorowi, potem jeden się wyprowadził i temu z majątku wybrali i jemu ten wieniec wręczali. (...) Wszystkie zboża, wszystkie zboża, pamiętam, bo sama jeszcze w tym roku robiłam wieniec. Ile ja tam dni byłam...2 – 3. Dwa, bo potem zachorowała i jeszcze poszłam jak dekoracje robili. To sołtysowej mąż, bo to musi być szkielet i ten szkielet się zbożem oplata. Dożynki gminne są w Lubasz i ten wieniec idzie na gminne dożynki. Wieniec jakiś czas stoi przed gminą i się prezentuje. W końcu go zabierają i rozbierają. Ja tam się nigdy o zwrot wieńca nie starałam, tylko o sam szkielet, bo to się przydać może. W tym roku sołtysowa też mówiła, że szkielet weźmie, a zboże pewnie jakiś rolnik wziął.”
2	Dni gminy/wsi	„Dębe ma tylko dni wioski i Lubasz, te dwie wsie.”
3	Lokalne festyny	Brak informacji.
4	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.